

İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi

Editorial

Open Access

“Claude Lévi-Strauss Today”

Şeyda Sevde Tunçbilek¹

¹ İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

“Perhaps it would be wiser to let obsolete theories fall into oblivion, and not to awake the dead. But, as old King Arkel says, history does not produce useless events.” (Lévi-Strauss, *Totemism*, p. 15).

According to Marshall Sahlins, “All famous theorists will undoubtedly experience two things: death, and the conviction that their theory has been surpassed. The lucky ones experience these in that order, not the other way around.” However, Brazilian anthropologist Manuela Carneiro de Cunha points out a third stage in the case of Claude Lévi-Strauss: “seeing his theory become a topic of renewed interest and discussion while he was still alive” (2008, p. 39).

Claude Lévi-Strauss (1908-2009), the founder of structural anthropology, was one of the most influential social scientists of the 20th century. In 1960, he established the Social Anthropology Laboratory (*Laboratoire d'anthropologie sociale*) and then the journal *L'Homme* at the *Collège de France*. Beyond the fascination created by *Tristes tropiques*, Lévi-Strauss's idea that the human mind actually works with the help of a finite number

“ Citation: Tunçbilek, Ş. S. (2025). “Claude Lévi-Strauss Today”. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 45(1), 1-31. <https://doi.org/10.26650/10.26650/SJ.2025.45.1.0001>

© This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© 2025. Tunçbilek, Ş. S.

✉ Corresponding author: Şeyda Sevde Tunçbilek sevdetuncbilek@istanbul.edu.tr

of formal repertoires underlying a wide variety of cultural phenomena, his quest for symmetry between ‘savage’ and scientific ways of thinking, and his criticism of Western civilisation made the Laboratory a magnet for researchers from different disciplines. Thereby, the centre of French intellectual life shifted from the *Café de Flore* to the *Collège de France* after Jean-Paul Sartre. He was elected to the *Académie française* in 1974. He was awarded the *Légion d’Honneur* in 1985 and the *Grand Croix* in 1991. Neither the May 1968, which denounced the structures don’t take to the streets, nor the work of social scientists who, despite being influenced by structuralism at the beginning of their careers, later engaged in auto-criticism, pursued the missing subject, or replaced rules with strategies, seemed to have affected his reputation. In a survey conducted by the literary magazine *Lire* following the death of Sartre in 1980, Lévi-Strauss was chosen by a group of 600 politicians, students and intellectuals as the most influential figure in French intellectual life.¹ He was declared a national hero in France during his lifetime. According to Amin Maalouf, who succeeded Lévi-Strauss in seat number 29 at the *Académie*, “(...) he was like someone who had already been inducted into the Pantheon while still alive. Until then, none of the members had come so close to immortality” (2017, p. 30).

Although Lévi-Strauss always considered himself ‘completely, entirely and especially French’² and willingly embraced the description ‘a case of European tiredness’, his influence rapidly transcended national boundaries. His structural method, which aims to reveal the constants and transformation groups that influence the functioning of the human mind based on the principles of phonetics in linguistics, aroused admiration, caused reservations and triggered debates in Anglo-American social sciences. In 1968, *The Times* declared Lévi-Strauss “Anthropology’s Pope”.³ The structural analysis of ‘savage thought’ was presented as a revolution in the social sciences in the pages of the *The New York Times*, *The Washington Post*, and *Newsweek*: “the ‘Eureka’ moment when human culture finally surrendered to scientific methods” (Wilcken, 2021, p. 24). Throughout his career, Lévi-Strauss received honorary doctorates from various universities, including Brussels,

¹He was followed by Raymond Aron and Michel Foucault with a significant gap (Bourdieu, 2021, p. 267).

²NAF 28150 (232) - NAF 28150 (233): Coupures de presse le concernant.

³The Times, “Anthropology’s Pope”, *The Times Literary Supplement*, No: 3.453, Thursday, May 3, 1968.

Oxford, Yale, Chicago, Columbia, Uppsala, Johns Hopkins, Harvard, Laval, Mexico, and Visva-Bharati. He participated in BBC interviews, regularly contributed articles to the Italian newspaper *La Repubblica*, travelled to Japan several times to give lectures, and emerged as a pioneering figure in the field of ethnology of Brazil’s indigenous peoples. According to Wilcken (2021, p. 394), he achieved a level of worldwide fame that no other French anthropologist, and indeed no other anthropologist, could ever attain.

However, during the years when he became a national treasure and gained international recognition, Lévi-Strauss gradually withdrew into himself and developed a habit of saying that he did not feel part of the world he lived in. In an interview with the magazine *Lire* in 1983, he said, “This century is not one I enjoy living in. I feel I would have lived much better in other times” (2021, p. 189). After a while he chose the 19th century for himself. In 1988, he told Eribon, “If a fairy, with her magic wand, were to send me back to the 19th century without losing my consciousness of the 20th century, I don’t think I would feel very out of place. I would find our great inventions in their embryonic form; essentially as advancements that had not yet provided solutions to the problems they would eventually create” (2018, p. 231). In an interview with Japanese National Television NHK in 1993, he said that he would be happy to live in a time when there was still a balance between humans and nature, and the when people understood that they were not the masters of creation but merely a part of a greater whole, like other living beings that deserving respect. However, he believed that this was not possible in the present and would become less and less possible in the future (2018, p. 125).

Paradoxically, the approach and insights of this *ascetic*, who constantly expressed his incompatibility with his own century and felt he belonged in the nineteenth century, “are exploding like a time bomb in the twenty-first century, with their validity being relentlessly confirmed” (Monod, 2022, p. 134). Today, the indigenous peoples with whom Lévi-Strauss once had contact are embracing the anthropologist’s legacy,⁴ and social scientists from

⁴Between 6 and 12 October 2024, a group of representatives of the Bororos (Boe) of Brazil visited the Quai Branly Museum to examine the collection of Claude Lévi-Strauss and Dina Lévi-Strauss (Dreyfus) collected between November 1935 and March 1936 in Mato Grosso. Additionally, they commented on restored versions of films recorded by the couple among the Bororo people

various disciplines continue to meet to discuss his *oeuvre*.⁵ 2025 marks the 70th anniversary of the publication of *Tristes tropiques* (1955), an occasion being celebrated with great enthusiasm.⁶

Contrary to the claims of those who limit Lévi-Strauss’s influence in the social sciences to the 1960s, and who consider structural anthropology to be a grand theory of the past, there has been a renewed interest in Lévi-Strauss in recent years. His texts—which were either unpublished during his lifetime or published in various places—along with his personal archives are gradually coming to light: *Anthropology Confronts the Problems of the Modern World* (2011), the texts of three lectures he gave Tokyo in the spring of 1986; *The Other Face of the Moon* (2011), a collection of some of his unpublished writings on Japan and others published only in Japan between 1979 and 2001; *We Are All Cannibals* (2013), his articles published in *La Repubblica*; *Chers tous deux, Lettres à ses parents* (2015), a collection of letters he sent to his parents between 1931 and 1942; *From Montaigne to Montaigne* (2016), which brings together the texts of two lectures given by Lévi-Strauss on Montaigne—the first in 1937 and the second in 1992 on the occasion of the four hundredth anniversary of his death; *Correspondance (1942-1982)* (2018), containing his correspondence with Roman Jakobson; *Structural Anthropology Zero* (2019), consisting of articles written between 1940 and 1949 during his years in New York; *L’Abécédaire de Claude Lévi-Strauss* (2021), edited by Monique Lévi-Strauss and Emmanuelle Loyer, which

during a public event. Bororo representative Bosco Kurireu expressed gratitude to Lévi-Strauss for documenting their culture and preserving the ceremonial objects that serve as witnesses to their culture. (<https://www.quaibranly.fr/fr/expositions-evenements/au-musee/cinema/details-de-levenement/e/les-films-restaures-de-dina-et-claude-levi-strauss-40411>)

⁵Since 2021, researchers from various disciplines, primarily philosophers and anthropologists have been gathering at the initiative of Patrice Maniglier and Jeanne Etalain to explore the potential of structural theory, exchange ideas and present their own work at the “Séminaire Permanent d’Histoire et de Philosophie du Structuralisme” (Permanent Seminar on the History and Philosophy of Structuralism). Additionally, starting in the first months of 2025, the reading group “Lire *La Pensée sauvage*” (Reading *The Savage Mind*), organised by Jeferson Carvalho and Giuseppe Al Majali, brings together doctoral students and postdoctoral researchers from various disciplines around this classic in the social sciences.

⁶On 12 May 2025, the Manuscripts Department of the French National Library (BnF), which preserves Lévi-Strauss’s archives, organised a round table discussion and a performance in honour of the 70th anniversary of the publication of *Tristes tropiques*. (<https://www.bnf.fr/fr/agenda/tristes-tropiques-de-claude-levi-strauss>). Also, two books detailing the background and sources of *Tristes Tropiques* were published in recent months: *Les plus vastes horizons du monde* (October, 2024) and *Aux Sources de Tristes tropiques* (March, 2025).

brings together selected passages from Lévi-Strauss’s various books; *Claude Lévi-Strauss: Les plus vastes horizons du monde* (2024), a collection of articles written between 1935 and 1942; the recently published *Aux Sources de Tristes tropiques* (2025), consisting of field diaries and photographs kept by Claude and Dina Lévi-Strauss between 1935 and 1939, the revised second edition of *The Savage Mind* (2025); and Monique Lévi-Strauss’s upcoming interview book *J’ai choisi la vie* (2025).

The ideas and perspectives proposed by Lévi-Strauss, who once demonstrated that social sciences could be practised in a “laboratory”, have become a real laboratory of thought for contemporary social science. In recent years, numerous books have come out looking at Lévi-Strauss’s theory from different angles, both individually and collectively: Patrice Maniglier (2006), Boris Wiseman (2007, 2009, 2015), Vincent Debaene and Frédéric Keck (2009), Patrick Wilcken (2010), Alexandre Pajon (2011), Frédéric Keck (2011), Philippe Descola (2012), Jean-Pierre Sylvestre and Pierre Guenancia (2012), Gildas Salmon (2013), Maurice Godelier (2013), *Cahier Claude Lévi-Strauss* (2014), Pascal Picq (2015), Emmanuelle Loyer (2015), Michale Kauppert (2015), Kitty Wheeler (2017), Marcel Henaff (2017), Salvatore D’Onofrio (2018), Pablo Lucchelli (2022), *Cahiers d’anthropologie sociale - Claude Lévi-Strauss, Penser le monde autrement* (2022), *Dictionnaire Claude Lévi-Strauss* (2022) the dictionary of Lévi-Strauss bringing together numerous researchers in the field edited by Jean-Claude Monod, Olivier Douville (2025), and others.

The theory of Lévi-Strauss is now being employed to think about the problems of the modern world from different angles and in different contexts—not just in terms of kinship structures, dualist organisations, marriage and exchange regimes, totemism, the structural analysis of myths, or the universal structures of the human mind: Those who examine structural anthropology from the perspective of diffusionist theory (Emmanuel Désveaux, Manuela Carneiro de Cunha); those who reveal the *inactive* political elements in Lévi-Strauss’s thought (Vincent Débaene, Jean-Claude Monod); those who argue that a new continuity between humans and non-humans can be established by historicising the distinction between nature and culture (Philippe Descola); those who emphasise the importance of *The Savage Mind* in the case of autochthonous peoples (Manuela Carneiro

de Cunha); those who propose a “Dionysian structuralism” against the “standard structuralism” (Patrice Maniglier); those who highlight Lévi-Strauss’s interest in cities and his inspiring approach to urban studies (Jeferson Carvalho); those who distinguish between the first part of Lévi-Strauss’s career, which focused on structures, and the second part, which emphasised transformation, and those who develop a perspectivist theory based on Lévi-Strauss (Eduardo Viveiros de Castro); those who believe that we can learn from Lévi-Strauss in the age of catastrophes we are currently experiencing (Salvatore D’Onofrio); and those who highlight the depth of Lévi-Strauss’s ecological approach, which he confirmed was closely related to the pandemic period (Frédéric Keck) and others.

Once a key figure in the questioning of Western cultural supremacy and the defense of cultural diversity, Lévi-Strauss is now seen as an essential reference point, particularly in critiques of anthropocentrism and ecological issues. Having warned about the risks of demographic growth and humankind’s supposed dominance over nature since the Second World War, Lévi-Strauss is now regarded as a pioneer and a clairvoyant. All these developments prove that the thought of Lévi-Strauss is not a theory “more or less truncated and rigidified by the routine of educational transmission” (Bourdieu, 2016, p. 46-47), but is firmly rooted in the 21st century.

When Michel Foucault and Jacques Derrida gained fame in American universities, creating a ‘poststructuralism’ trend, the conviction that structuralism had been irrevocably surpassed and left behind became widespread (Carneiro da Cunha, 2008, p. 41). In Turkey, as in other scientific traditions that have not undergone a significant structural phase, the set of prefabricated representations concerning structuralism is quite prevalent: Reducing society to language, eliminating historical analysis, disregarding scientific thought, reaching premature generalisations without sufficient empirical research, defending the status quo rather than being a method—even being anti-humanism or an idealism without a subject, creating systematic typologies by ignoring heterogeneous forms. In sum, formalism, theoreticism, and abstraction. From a sociological perspective, the meaning is

clear: Structuralism has eliminated the individual. It has confined society to language and practice to grammar, constructing structural systems in which the paths of social action are rigidly institutionalised...

In 1962, Claude Lévi-Strauss titled his work *Le Totémisme aujourd'hui* (*Totemism*), written for Georges Dumézil's 'Mythes et religions' series published by *Presses Universitaires de France* (PUF). In this book, he deconstructs the totemic illusion in anthropological literature and proposes a fresh look at totemism through structural analysis. In this special issue "**Claude Lévi-Strauss Today**", which explicitly refers to *Totemism Today*, we also reject the illusion of Lévi-Strauss and question the distance between the version of structural anthropology retrospectively invented in poststructuralist vogue and the way in which the theory was actually proposed by Lévi-Strauss himself. Our intention is not to revive caricatured structuralism, commemorate Lévi-Strauss—who has been invisible in Turkey for many years for various reasons⁷—or make up for lost time by introducing structural anthropology from scratch. Rather, we aim to highlight the elements of the ways of thinking he proposes that ensure Lévi-Strauss remains relevant today, and map out the paths we can take from structural anthropology onwards. We do not seek to summarise or simplify Lévi-Strauss's approach, but rather, in his own words, "to replace a less intelligible complexity by one which is more so" (1962, p. 295).

The increasing number of his books translated into Turkish, as well as the growing number of articles and postgraduate theses written about him in recent years, indicate that Lévi-Strauss is attracting more and more interest in our country (Tunçbilek, 2024, pp. 314-320). Witnessing and hosting this increasing interest, this first special issue dedicated

⁷A review of Turkish literature on structuralism and Lévi-Strauss reveals that Lévi-Strauss has been *invisible* in Turkey in various ways: Firstly, he was *invisible during his own lifetime*; his fundamental works were published during the golden age of structuralism in the 1960s, yet his name was unknown in Turkey at the time. It was not until the 2010s that a lively interest in him and his theoretical approach began to emerge. He is *invisible in his own field* because majority of the articles, papers, and books written about him or referring to him were produced outside the discipline of anthropology. Until a certain point in time, he was *invisible as an individual intellectual* and was part of the structuralism polemic in the broadest sense. His approach is also *invisible within its own theoretical corpus*, and the structural anthropology he pioneered has been adopted by the Turkish social sciences in fragments, independently of their position within the whole. For more on the (not)appropriation of Claude Lévi-Strauss in Turkey, see Tunçbilek (2024).

to Lévi-Strauss in Turkey⁸ brings together contributions from France, Brazil, and Turkey offering insights into the anthropologist’s work, alongside testimonies from his students and colleagues, and applications of his ideas across various fields.

In this issue, we are privileged to welcome three figures who have been directors of the Social Anthropology Laboratory founded by Lévi-Strauss in 1960: **Claude Lévi-Strauss himself, Philippe Descola and Frédéric Keck**.⁹ These three figures represent not only continuity and differentiation, but also three generations of French anthropology and their respective areas of interest. Lévi-Strauss uses the nature-culture distinction as a methodological tool to demonstrate the universality of the constraints that influence the functioning of the human mind; Descola questions the universality of the nature-culture dichotomy, showing that it is a construction of the naturalist ontology that has been hegemonic in the West since the 17th century; and Frédéric Keck, on the other hand, investigates the relationships between humans and non-humans mediated by viruses.

Lévi-Strauss’s article “**Mutfak Üçgeni**” (Culinary Triangle), published in Turkish for the first time, was originally published in 1965 in the journal *L’Arc*, and later some sections were included in the third volume of the *Mythologiques, The Origin of Table Manners* (1968). Lévi-Strauss’s ‘raw-cooked-rotten’ triangle, based on the distinction between nature and culture, has maintained its significance as a reference article that must be mentioned or confronted in the field since its publication.

Philippe Descola, initially a doctoral student of Lévi-Strauss and later his successor at the Social Anthropology Laboratory, proposed a theory of ontological schemas grounded in the continuity and discontinuity between humans and non-humans. This theory builds upon structural anthropology, while also offering certain criticisms of it. In our interview,

⁸To date, no special issue dedicated to Claude Lévi-Strauss has been published in Turkey. The 55th issue of the journal *Cogito* (2008), titled “İnsan Giyinir,” was the only one to include a section titled ‘Claude Lévi-Strauss 100 Yaşında.’ This section featured articles on Lévi-Strauss by Cathérine Clément, Marcel Hénaff and Dan Sperber.

⁹Lévi-Strauss led the Laboratory from 1960 to 1982, Philippe Descola from 2000 to 2013, and Frédéric Keck from 2019 to 2020.

published both in the original language and in Turkish and titled **"Une parenthèse sur Terre: Entretien avec Philippe Descola" ("A Parenthesis on Earth: Interview with Philippe Descola")**, we find important insights into Lévi-Strauss's personality, his relationships with colleagues and students, the enduring relevance of his ideas, and the reasons why we should continue to read him today. We also discuss Descola's ontological structuralism across various fields, including Central Asian Turkic societies, the *Epic of Gilgamesh*, and Göbeklitepe, as well as its political implications. Throughout the interview, the distinguished anthropologist offers alternative perspectives on the continuity and discontinuity between humans and non-humans during *this interesting parenthesis* in which humans still exist on Earth.

When Claude Lévi-Strauss wrote in 1962 that "I believe the ultimate goal of the human sciences to be not to constitute, but to dissolve man" (p. 294), this was a frontal attack on Sartre's phenomenological existentialism, which had become "the prisoner of his Cogito". Sociological analysis faces a new challenge today when it considers humans as the subject and owner of the world: "either to disappear as an exhausted form of humanism or else to transform itself by rethinking its domain and its tools in such a way as to include in its object far more than the *anthropos*: that is to say, the entire collective of beings that is linked to him but is at present relegated to the position of a merely peripheral role" (Descola, 2013, p. 5).

Frédéric Keck in his article **"Preparing cities for future pandemics. A Lévi-Straussian analysis of the H5N1 avian influenza in Hong Kong, Istanbul and New York in 2005"** draws on the fundamental principle of structural comparison, directing attention away from the question of whether the origins of the epidemics, pandemics, or global warming we have encountered are "natural" or "anthropogenic," instead focusing on the similarities and differences in how these phenomena are interpreted and governed. Using the theoretical tools proposed by Lévi-Strauss in *The Savage Mind*, the author compares how the relationship between humans and birds -both wild and domestic- differentiated the "techniques of government" adopted in Hong Kong, Istanbul, and New York during the 2005 pandemic

caused by the H5N1 virus. Such an analysis not only demonstrates that savage thought is still operational in the modern world, but also interprets the potential manoeuvring space of cities-expected to be at the forefront against pandemics in the face of future environmental threats-from the perspective of the anthropology of nature proposed by Descola.

Lévi-Strauss’s 1971 UNESCO speech, entitled “Race and Culture”, caused a scandal. While everyone expected him to condemn racism and affirm cultural diversity—as he had done in his 1952 speech, “Race and History”—Lévi-Strauss instead defended the reinclusion of genetic factors in analysis, thereby reviving the spirit of physical anthropology with its controversial history:

But once the old demons of racial ideology have been exorcised -or at least, once we have proved that such an ideology can claim no scientific basis whatever- the way is open for geneticists and ethnologists to collaborate in a joint effort to discover how and in what way the geographical distribution of biological and cultural phenomena throw light on each other and give us information about past, which -without revealing the first beginnings of racial differentiation, the vestiges of which are quite beyond our reach- can, through the study of the present link up with the future, and help us to discern its outlines. (1995, p. 87)

Gözde Geçimli’s article, “**Examining Lévi-Strauss from the Perspective of Neo Evolutionary Sociology: The Nature-Culture Dichotomy**” shows how Lévi-Strauss’s insight –which caused a scandal in the 1970s– found resonance in the context of new evolutionary sociology that emerged in the early 2000s. As an attempt to synthesise biology and sociology, the new evolutionary sociology approach draws parallels with Lévi-Strauss’s thesis that the world cannot be divided into two isolated groups of phenomena, and that the distinction between nature and culture is methodological rather than ontological. By focusing on the methodological intersections between structural anthropology and new evolutionary sociology, Geçimli initiates a new theoretical debate on the contemporary forms of doing sociology.

The years that Claude Lévi-Strauss spent in Brazil (1935–1939), during which he worked as a sociologist at the University of São Paulo and conducted field research among the Kaduveo, Bororo, Nambikwara, and Tupi-Kawahib tribes, represent an irreversible turning point in his career. In this special issue, we are pleased to welcome two important Brazilian researchers: **Sylvia Caiuby Novaes** and **Jeferson Carvalho da Silva**.

Lévi-Strauss took around three thousand photographs in Brazil. Some of these were published in the selections *Saudades do Brasil* (1994) and *Saudades de São Paulo* (1996). However, Lévi-Strauss, who came from an artistic family, analysed myths through musical forms and clearly demonstrated his interest in figurative art in his final work, *Look, Listen, Read* (1993), adopts an indifferent, even dismissive, attitude towards photography. In her article, **"Lévi-Strauss: Reason and Sensibility"**, Sylvia Novaes explains Lévi-Strauss's indifference to photography in terms of his reflections on art and the role he attributes to ethnography. She demonstrates how he placed photography in the same category as travel writing, a genre he 'detested', contrasting it with ethnography. Novaes also evaluates Lévi-Strauss's photographs of São Paulo and of Brazilian indigenous peoples from various perspectives, concluding that he was 'a great photographer despite himself'.

Lévi-Strauss's interest in cities dates back to the 1930s São Paulo, where 'an average of one house was built every hour' (2006, p. 99). Jeferson Carvalho da Silva, in his article **"The cities of Lévi-Strauss"**, systematically reviews Lévi-Strauss's forgotten-or, for various reasons, 'made to forget'-works on cities and urban phenomena, questioning the possibility of introducing him as the 'anthropologist of cities'. Inspired by the potential of Lévi-Strauss's morphological analyses and ecological critiques, Carvalho lays the foundations for a new research programme that conceptualises cities as laboratories of the human mind. This article, which includes the author's own illustrations of archival documents, extends Lévi-Strauss's intellectual influence and demonstrates how his ideas about urban life can provide valuable insights into contemporary urban issues.

This issue presents two articles that discuss Lévi-Strauss's understanding of science and complete each other from different perspectives: **Yaşar Faruk Kanber's "Epistemo-**

logical Expansion in Claude Lévi-Strauss: Can the Search for Scientific Certainty and the Defense of Savage Mind Come Side by Side?” and Zübeyde Demircioğlu’s “Mathematics and Social Sciences: From Lévi-Strauss’s Structuralism to Computational Social Sciences”.

Throughout his career, Lévi-Strauss was subjected to two completely opposite criticisms: On the one hand, the ‘scientism’ evident in the tables and diagrams he used from *The Elementary Structures of Kinship* (1949) onwards, in his canonical formula of myth, and in his designation of the central ‘laboratory’ he established; on the other hand, the ‘anti-science’ apparent in his efforts to restore the prestige of savage thought. In his article, Yaşar Faruk Kanber aims to demonstrate the consistency of Lévi-Strauss’s understanding of science. Considering all the criticisms addressed to Lévi-Strauss, Kanber shows that this paradox does not derive from a contradiction in Lévi-Strauss’s thought, but rather from his attempt to extend the boundaries of science by reintegrating the sensible, which science had long considered secondary, with the intelligible.

Zübeyde Demircioğlu, in turn, indicates that a theoretical continuity can be established between contemporary computational social sciences and Lévi-Strauss’s qualitative and pattern-based analysis, which is based on mathematical models in the study of social structures. The author argues that the current criticism of computational social sciences for their lack of theoretical depth, context, and superficial analysis can be re-examined through Lévi-Strauss’s pattern analysis, which focuses on theoretical context and cultural interpretation. Both articles demonstrate that there is much to learn from Lévi-Strauss in terms of re-examining and re-evaluating current scientific understanding and methods.

In the four volumes of *Mythologiques*, Lévi-Strauss examined a total of 813 myths and almost 1,000 versions of them. He then published three more books, which are considered to be the ‘petit’ *Mythologiques*.¹⁰ The major contribution of Lévi-Strauss to myth research was that he abandoned the search for the original myth and showed that it is impossible to choose between different versions of a myth or decide which one is more accurate, and

¹⁰*The Raw and the Cooked* (*Le Cru et le cuit*, 1964), *From Honey to Ashes* (*Du Miel aux cendres*, 1966), *The Origin of Table Manners* (*L’Origine des manières de table*, 1968) ve *The Naked Man* (*L’Homme nu*, 1971). *Petit Mythologiques: The way of the Mask* (*La voie des masques*, 1975), *The Jealous Potter* (*La Potière jalouse*, 1985) and *The Story of Lynx* (*Histoire de Lynx*, 1991).

that a myth is composed of all its versions. **Enes Taşdelen**, in his article **"Louise Glück's A Myth of Innocence and the Myth of Persephone: A Structuralist Analysis through Lévi-Strauss"**, examines American poet Louise Glück's poem "A Myth of Innocence," awarded the 2020 Nobel Prize in Literature, as a new version of the Persephone myth. He analyses the poem using fundamental tools of structuralist methodology, such as the determination of transformation groups in a relationship of contrast with each other, the *mythemes* (gross constituent unit of a myth), and the role of mediating elements. Lévi-Strauss applied his method to literature on a single case, when he and Roman Jakobson (1896-1982) analysed Baudelaire's poem "Les chats" (1962). Taşdelen contributes to contemporary poetry studies demonstrating once again the applicability of structuralist theory to modern poetry and revealing how classical mythical structures are used, transformed, even simulated for new expressive purposes in contemporary literature.

It is not yet time to consign Lévi-Strauss to the museum. These articles once again confirm the potential, multidimensionality and diverse areas of application of Lévi-Strauss's ideas, as well as their contemporaneity. This special issue of the **Istanbul University Journal of Sociology, "Claude Lévi-Strauss Today"**, provides an important opportunity to reconsider the intellectual creativity of the eminent anthropologist and the value of his legacy across time and space. Today, we can say the same thing about Lévi-Strauss as he once wrote about totemism:¹¹

[Lévi-Strauss] pertains to the understanding, and the demands to which [he] responds and the way in which [he] tries to meet them are primarily of an intellectual kind. In this sense, there is nothing archaic or remote about [him]. [His] image is projected, not received."

¹¹"The alleged totemism pertains to the understanding, and the demands to which it responds and the way in which it tries to meet them primarily of an intellectual kind. In this sense, there is nothing archaic or remote about it. Its image is projected, not received (...)" (Lévi-Strauss, 1963, p. 104).

This issue also includes non-thematic research articles. In their article, titled **"‘Gecekondu’ as an ‘Uprising Against Homelessness’ or Looking at ‘Gecekondu’ through the Lens of Homelessness: The Example of Hasan İzzettin Dinamo’s Novel Koyun Baba”** **Kenan Arslan and Yiğitcan Çelik** explore the housing solutions and social dynamics that emerge at the intersection of urban poverty and housing insecurity through literature. The author analyses the perception of the life of homeless individuals through how individuals living on the streets establish relationships with society, how much they feel they belong to society, their level of participation in social life, their access to social welfare services, the obstacles they encounter in adapting to social life and the psychosocial effects of these obstacles on individuals. In his article, **"Bentham’s Calculus: Economy of Coercion and Mechanisms of Security"** **Abdullah Enes Özel** examines the intrinsic relationship between liberalism and coercion, as seen through the calculative approach of the British philosopher and jurist, Jeremy Bentham, to governmental intervention. The article titled **"The Place of Phubbing in Academic Production: A Biometric Analysis"** by **Ihsan Balcı, Levent Şahin and Ersin Eraslan** provides a literature review of the concept of 'mobile de-valuation' (phubbing), defined as the behaviour of ignoring and disregarding others due to the use of mobile devices. The article emphasises the importance of new research aimed at raising social awareness of this increasingly widespread behaviour. **Merve Gerçek’s** article, **"Young Women’s Transition to the Workforce: The Influence of Career Decidedness on Happiness and the Mediating Role of Self-Esteem,"** examines the relationship between career decidedness levels and subjective happiness levels among women aged 19-26, based on field research conducted with a sample of 320 participants. In his article **"Digital Atatürk, Collective Memory, and Political Longing: A Sociological Analysis of AI-Generated Representation of Atatürk on YouTube"** **Alptekin Keskin**, investigates the sociopolitical and affective implications of an AI-generated simulation of Mustafa Kemal Atatürk drawing on theories of collective memory (Halbwachs), social construction of reality (Berger and Luckmann), digital nostalgia (Niemeyer & Keightley), and algorithmic power (Beer).

We hope to meet again in the upcoming issue of the Istanbul University Journal of Sociology, “Subjectivities in the Digital Economy” (December 2025).

Şeyda Sevde Tunçbilek

Istanbul, June 2025

“Günümüzde Claude Lévi-Strauss”

“Eskimiş teorileri unutulmaya terk etmek ve ölüleri hortlatmamak daha akıllıca olur belki de...Fakat yaşlı Kral Arkel’in söylediği gibi, tarihin faydasız olaylar yarattığı görülmemiştir.”

(Lévi-Strauss, *Günümüzde Totemizm*, s. 27).

Marshall Sahlins’e göre “Bütün ünlü teorisyenler kesin olarak iki şeyi yaşayacaklardır: ölmek ve teorisinin aşıldığına inanmak. Şanslı olanlar bu ikisini bu sırayla yaşar, tersi değil.” Brezilyalı antropolog Manuela Carneiro de Cunha, Claude Lévi-Strauss vakasında üçüncü bir aşamanın daha varlığına dikkat çeker: “henüz hayattayken teorisinin yeniden ilgi çektiğini, gündeme geldiğini görmek” (2008, s. 39).

Yapısal antropolojinin kurucusu Claude Lévi-Strauss (1908-2009), XX. yüzyılın en etkili sosyal bilimcilerinden biridir. 1960 yılında *Collège de France* bünyesinde Sosyal Antropoloji Laboratuvarını (*Laboratoire d’anthropologie sociale*) ve *L’Homme* dergisini kurdu. *Hüzünlü Dönenceler*’in yarattığı büyülenmenin ötesinde, Lévi-Strauss’un envaiçeşit kültürel görüngünün altında insan zihninin aslında -bilimsel araştırmayla ortaya çıkarılabilecek- sonlu sayıda biçimsel repertuarın yardımıyla çalıştığı düşüncesi, “yaban” düşünce ile bilimsel düşünce arasında simetri arayışı ve Batı uygarlığına yönelttiği eleştiriler farklı disiplinlerden araştırmacılar için Laboratuvarı bir çekim noktası haline getirdi, Sartre sonrası Fransız entelektüel hayatının merkezini *Café de Flore*’dan *Collège de France*’a kaydırды. Lévi-Strauss, 1974’te *Académie française*’e seçildi. 1985’te *Légion d’honneur* madalyasına, 1991’de *Grand Croix* nişanına layık görüldü. Ne yapıların sokağa dökülmediğini ihbar eden Mayıs 1968 ne de kariyerlerinin başlangıcında yapısalcılıktan etkilenmelerine rağmen daha sonra öz eleştiri yapan, kayıp öznenin peşine düşen ya da kuralları stratejilerle ikame eden sosyal bilimcilerin çalışmaları onun itibarını zedelemiş görünüyordu. *Lire* dergisinin Jean-Paul Sartre’ın 1980 yılındaki ölümünün ardından politikacılar, öğrenciler ve entelektüellerden oluşan 600 kişilik bir gruba uyguladığı ankette Lévi-Strauss açık ara Fransız

entelektüel alanının en etkili figürü seçildi.¹² Sahiden de yaşadığı dönemde Fransa’da ulusal kahraman ilan edilmişti. Lévi-Strauss’un *Académie*’deki 29 numaralı koltuğunu devralan Amin Maalouf’a göre “(...) daha hayattayken Panteon’a girmiş gibi(ydi). O zamana dek, üyelerden hiçbiri ölümsüzlüğe bu denli yaklaşmamıştı” (2017, s. 30).

Her ne kadar Lévi-Strauss kendisini daima “tamamen, büsbütün ve bilhassa Fransız”¹³ hissetmiş ve “a case of European tiredness” (Avrupa bezginiğinin bir örneği) nitelemesini severek sahiplenmişse de etkisi ülke sınırlarını hızla aştı. Dilbilim içindeki sesbilimin ilkelerinden hareket ederek insan zihninin işleyişine etki eden sabiteleri ve dönüşüm dizgelerini ortaya çıkarmayı amaçlayan yapısal yöntemi, Anglo-Amerikan dünyada hayranlık uyandırdı, çekincelere sebep oldu ve tartışmaları tetikledi. 1968 yılında *The Times* Lévi-Strauss’u “Antropolojinin Papası” ilan etti.¹⁴ *The New York Times*, *The Washington Post* ve *Newsweek*’in sayfalarında “yaban düşünce”nin yapısal analizi sosyal bilimlerde devrim olarak tanıtıldı: “İnsan kültürünün nihayet bilimsel yöntemlere teslim olduğu ‘Evreka’ anı” (Wilcken, 2021, s. 24). Lévi-Strauss kariyeri boyunca Brüksel, Oxford, Yale, Chicago, Columbia, Uppsala, Johns-Hopkins, Harvard, Laval, Mexico, Visva-Bharati gibi çeşitli üniversitelerden fahri doktora unvanı aldı. Eserleri sayısız dile çevrildi. BBC’ye röportaj verdi, İtalyan *La Repubblica* gazetesinde düzenli olarak yazdı, Japonya’da konferanslar verdi, 1935-1939 yıllarında saha araştırması yürüttüğü Brezilya’da büyük bir ikona dönüştü. Wilcken’e göre bir Fransız antropoloğun -hatta hiçbir antropoloğun- elde edemediği dünya çapında üne kavuştu (2021, s. 394).

Oysa ulusal kahraman ilan edildiği ve uluslararası tanınırlığa sahip olduğu yıllarda Lévi-Strauss giderek kabuğuna çekilmiş, kendisini yaşadığı dünyaya ait hissetmediğini söylemeyi alışkanlık edinmişti. 1983 yılında *Lire* dergisine verdiği röportajda “İçinde bulunduğum yüzyıl, yaşamaktan zevk aldığım yüzyıl değil. Başka zamanlarda, çok daha iyi yaşırdım gibime geliyor” dedi (2021, s. 189). Biraz daha zaman geçtiğinde kendisine uygun yüzyılı XIX olarak belirledi. 1988’de Eribon’a “Şayet bir peri, sihirli değneğiyle, XX.

¹²Aralarında ciddi bir fark olmakla birlikte onu, Raymond Aron ve Michel Foucault izliyordu (Bourdieu, 2021, s. 267).

¹³NAF 28150 (232) - NAF 28150 (233): Coupures de presse le concernant.

¹⁴The Times, “Anthropology’s Pope”, *The Times Literary Supplement*, No: 3.453, Thursday, May 3, 1968.

yüzyıl insanı bilincimi yitirmeden beni o yüzyıla [XIX. yüzyıla] gönderseydi, fazla yabancılık çekmezdim gibime geliyor. Büyük icatlarımızı tohum halinde, esasen kendi yaratacakları sakıncalara henüz çare teşkil etmeyen ilerlemeler halinde bulurdum orada” dedi (2018, s. 231). 1993 yılında Japon Ulusal Televizyonu NKH’ye verdiği röportajda ise insan ve doğa arasında hâlâ bir dengenin bulunduğu, insanın kendisini yaratılışın efendisi değil, saygı göstermek zorunda olduğu diğer canlılar gibi o bütünün yalnızca bir parçası olduğunu bildiği bir dönemde yaşamaktan memnun olacağını, ne var ki bunun şimdiki zamanda mümkün olmadığı gibi gelecekte de giderek daha az mümkün olacağını düşündüğünü ifade etti (2018, s. 125).

Paradoksal olarak her fırsatta yaşadığı yüzyılla uyumsuzluğunu dile getiren ve kendisini XIX. yüzyıla ait hisseden bu münzevinin yaklaşımı ve öngörülerini XXI. yüzyılda “Bir saatli bomba gibi, geçerliliğinin amansız şekilde teyit edildiği bir zamanda patlıyor” (Monod, 2022, s. 134). Günümüzde Lévi-Strauss’un bir zamanlar aralarında çalışma yürüttüğü yerli halklar antropoloğun mirasına sahip çıkıyor,¹⁵ farklı disiplinlerden sosyal bilimciler bir araya gelerek Lévi-Strauss’u konuşmaya devam ediyor¹⁶ ve içinde bulunduğumuz 2025 yılı *Hüzünlü Dönenceler*’in (1955) yayımlanmasının yetmişinci yıl dönümü münasebetiyle büyük bir coşkuyla kutlanıyor.¹⁷

¹⁵6-12 Ekim 2024 tarihleri arasında Brezilya yerli halklarından Bororo (Boe) temsilcilerinden oluşan bir grup, Quai Branly Müzesi bünyesinde bulunan, Claude Lévi-Strauss ve Dina Lévi-Strauss (Dreyfus) çiftinin Kasım 1935-Mart 1936 yılında Mato Grosso’da yürüttükleri saha araştırmasında topladıkları koleksiyonu incelemek üzere Paris’e geldiler. Ayrıca halka açık bir etkinlikte çiftin Bororolar arasında kaydettikleri filmlerin restore edilmiş versiyonlarını yorumladılar. Bororo temsilcisi Bosco Kurireu, kültürlerini tanıttığı ve kültürlerinin tanığı olan süs eşyalarını koruduğu için Lévi-Strauss’a duydukları şükranı dile getirdi (<https://www.quaibranly.fr/fr/expositions-evenements/au-musee/cinema/details-de-levenement/e/les-films-restaures-de-dina-et-claude-levi-strauss-40411>).

¹⁶Fransa’da 2021 yılından beri başta felsefeciler, antropologlar, dilbilimciler ve tarihçiler olmak üzere farklı disiplinlerden pek çok araştırmacı Patrice Maniglier ve Jeanne Etalain’nin inisiyatifiyle iki haftalık periyotlarla toplanarak “Séminaire Permanent d’Histoire et de Philosophie du Structuralisme”de (Yapısalcılık Tarihi ve Felsefesi Daimî Semineri) yapısal teorinin içindeki potansiyelleri keşfetmekte, fikir teatisinde bulunmakta, kendi çalışmalarını tanıtmaktadırlar. Ayrıca 2025 yılının ilk aylarından itibaren Jeferson Carvalho ve Giuseppe Al Majali’nin organize ettikleri “Lire la Pensée sauvage” (*Yaban Düşünce*’yi Okumak) okuma grubu farklı disiplinlerden doktora öğrencilerini ve doktora sonrası araştırmacıları bu sosyal bilim klasiği etrafında bir araya getirmektedir.

¹⁷12 Mayıs 2025’te Fransız Ulusal Kütüphanesinin (BnF) Lévi-Strauss’un arşivlerini muhafaza eden El Yazmaları Bölümü, *Hüzünlü Dönenceler*’in yayımlanmasının 70. yılı şerefine bir yuvarlak masa toplantısı ve gösteri organize etti (<https://www.bnf.fr/fr/agenda/tristes-tropiques-de-claude-levi-strauss>). *Hüzünlü Dönenceler*’in arka planını ve kaynaklarını anlatan iki kitaptan *Claude Lévi-Strauss: Les plus vastes horizons du monde* 2024 yılının Ekim ayında, *Aux Sources de Tristes tropiques* 2025 yılının Mart ayında yayımlandı.

Lévi-Strauss’un sosyal bilimler alanındaki etkisini, 1960’lı yıllarda işgal ettiği “paradigma-düşünür” konumuyla sınırlayanların ve yapısalcılığı çoktan aşılmış büyük teoriler müzesine kaldıranların iddialarının aksine bugün Lévi-Strauss konusunda aşikâr bir hareketlilik var. Lévi-Strauss’un yaşarken yayımlanmayan ya da çeşitli yerlerde dağınık halde yayımlanmış yazıları, arşiv belgeleri peyderpey gün yüzüne çıkıyor: 1986 ilkbaharında Tokyo’da sunduğu üç konferans metni *L’Anthropologie face aux problèmes du monde moderne* (Modern Dünyanın Sorunları Karşısında Antropoloji, 2011), 1979-2001 yılları arasında Japonya hakkında yazdığı kimi yayımlanmamış kimi sadece Japonya’da basılmış metinlerinden oluşan *L’Autre face de la lune* (Ayın Öteki Yüzü, 2011), İtalyan *La Repubblica* gazetesinde yazdığı makalelerin derlemesi *Nous sommes tous des cannibales* (Hepimiz Yamyamız, 2013), 1931-1942 yılları arasında ebeveynlerine gönderdiği mektuplardan oluşan *Chers tous deux, Lettres à ses parents* (Sevgili Ailem, Ebeveynlerine Mektuplar, 2015), Lévi-Strauss’un ilki 1937’de ikincisi 1992’de, dört yüzüncü ölüm yıl dönümü münasebetiyle Montaigne hakkında verdiği iki konferansın metinlerini bir araya getiren *De Montaigne à Montaigne* (Montaigne’den Montaigne’e, 2016), Roman Jakobson’la yürüttüğü yazışmaları içeren *Correspondance (1942-1982)* (Mektuplar, 2018), 1940-1949 yılları arasında -New York yıllarında- kaleme aldığı makalelerinden oluşan *Anthropologie structurale zéro* (Yapısal Antropoloji Sıfır, 2019), Monique Lévi-Strauss ve Emmanuelle Loyer’nin yayıma hazırladıkları, Lévi-Strauss’un farklı eserlerinden seçme pasajları bir araya getiren *L’Abécédaire de Claude Lévi-Strauss* (Claude Lévi-Strauss’un Abc’si, 2021), 1935-1942 yılları arasında yazdığı makalelerin derlemesi *Claude Lévi-Strauss: Les plus vastes horizons du monde* (Claude Lévi-Strauss: Dünyanın Engin Ufukları, 2024), geçtiğimiz aylarda yayımlanan, Claude ve Dina Lévi-Strauss çiftinin 1935-1939 yıllarında tuttukları saha günlüklerinden ve fotoğraflardan oluşan *Aux Sources de Tristes tropiques* (Hüzünlü Dönenceler’in Temellerinde, 2025), *Yaban Düşünce*’nin yenilenmiş ikinci baskısı (2025) ve Monique Lévi-Strauss’un önümüzdeki aylarda yayımlanması beklenen nehir söyleşişi *J’ai choisi la vie* (Hayatı Seçtim, 2025).

Bir zamanlar bir sosyal bilim disiplininin “laboratuvarda” icra edilebileceğini gösteren Lévi-Strauss’un dikkat çektiği konular ve önerdiği bakış açıları günümüz sosyal bilimleri

açısından gerçek bir düşünce laboratuvarına dönüştü. Geçtiğimiz yıllarda Lévi-Strauss’un teorisini farklı açılardan ele alan, farklı dillerde bireysel ve kolektif çok sayıda kitap yayımlandı: Patrice Maniglier (2006), Boris Wiseman (2007, 2009, 2015), Vincent Debaene ve Frédéric Keck (2009), Patrick Wilcken (2010), Alexandre Pajon (2011), Frédéric Keck (2011), Philippe Descola (2012), Jean-Pierre Sylvestre ve Pierre Guenancia (2012), Gildas Salmon (2013), Maurice Godelier (2013), Cahier Claude Lévi-Strauss (2014), Pascal Picq (2015), Emmanuelle Loyer (2015), Michale Kauppert (2015), Kitty Wheeler (2017), Marcel Henaff (2017), Salvatore D’Onofrio (2018), Pablo Lucchelli (2022), *Cahiers d’anthropologie sociale* dergisinin *Claude Lévi-Strauss, Penser le monde autrement* sayısı (Dünyayı Başka Türlü Düşünmek, 2022), Jean-Claude Monod’nun editörlüğünde alandaki pek çok araştırmacıyı bir araya getiren devasa sözlük çalışması *Dictionnaire Claude Lévi-Strauss* (2022), Olivier Douville (2025), vd.

Lévi-Strauss’un düşüncesi artık yalnızca akrabalık yapıları, ikili örgütlenmeler, evlilik ve mübadele rejimleri, totemizm, mitlerin yapısal analizi ya da insan zihninin evrensel yapıları noktasında değil modern dünyanın sorunlarını düşünmek için farklı açılardan ve farklı bağlamlarda ele alınmaktadır: Yapısal antropolojiyi difüzyonist teori açısından inceleyenler (Emmanuel Désveaux, Manuela Carneiro de Cunha), arşiv belgelerinin ve erken dönem çalışmalarının yayımlanmasıyla Lévi-Strauss’un çalışmalarındaki Pierre Clastres ve Eduardo Viveiros de Castro’nun teorilerini müjdeleyen *inaktif* siyasal unsurları ortaya çıkaranlar (Vincent Débaene, Jean-Claude Monod), doğa ve kültür ayrımını ortadan kaldırmak yoluyla insanlar ve insan olmayanlar arasında yeniden bir sürekliliğin tesis edilebileceğini öne sürenler (Philippe Descola), *Yaban Düşünce*’nin otokton halklarının mücadelesindeki önemini vurgulayanlar (Manuela Carneiro de Cunha), harcıâlem “standart yapısalcılığa” karşı “Dionisosçu bir yapısalcılık” önerenler (Patrice Maniglier), Lévi-Strauss’un kentlere ilgisini ve kent araştırmaları konusundaki yol göstericiliğini ortaya koyanlar (Jeferson Carvalho), Lévi-Strauss’un kariyerinin yapılarla odaklandığı ilk bölümünü ve dönüşümü ön plana çıkardığı ikinci bölümünü birbirinden ayıranlar ve Lévi-Strauss’tan hareketle perspektivist bir teori inşa edenler (Eduardo Viveiros de Castro), içinde bulunduğumuz felaketler çağında Lévi-Strauss’tan öğrenebileceklerimizin

olduğunu düşünenler (Salvatore D’Onofrio), Lévi-Strauss’un pandemi dönemiyle çok yakından alakalı olduğunu doğruladığı ekolojik yaklaşımının derinliğini ön plana çıkaranlar (Frédéric Keck) vd.

Bir zamanlar Batı’nın kültürel üstünlüğünün sorgulanması ve kültürel çeşitliliğin savunulması konusunda başucu kaynağı olan Lévi-Strauss günümüzde özellikle antropozentrizm (insan-merkezcilik) eleştirisinde ve ekolojik problemler konusunda zorunlu bir referans haline geldi: İkinci Dünya Savaşı’ndan itibaren demografik artışın ve insanın doğa üzerindeki sözde hâkimiyetinin içerdiği riskleri bas bas bağırarak Lévi-Strauss bugün erken bir haberci, bir kâhin gibi görülüyor. Bütün bu gelişmeler Lévi-Strauss düşüncesinin “tarihin ve gerçeğin dışına çıkarılmak suretiyle ebedileştirilen, akademik aktarım rutiniyle az çok elden ayaktan düşmüş ve kemikleşmiş” (Bourdieu, 2016, s. 46-47) bir kuram olmak şöyle dursun XXI. yüzyılın tam kalbine konuşlanmış olduğunu kanıtlıyor.

Michel Foucault (1926-1984) ve Jacques Derrida’nın (1930-2004) ABD üniversitelerinde yakaladıkları şöhret bir “postyapısalcılık” modası yarattığında, yapısalcılığın geri dönüşsüzce aşıldığı, geride kaldığı kanaati yaygınlaşmıştı (Carneiro da Cunha, 2008, s. 41). Türkiye’nin de aralarında bulunduğu, gerçekten yapısal bir aşama geçirmek-sizin, Fransa’da karşılığı bulunmamasına rağmen Anglo-Amerikan sosyal bilimlerinde “postyapısalcılık” başlığında bir araya getirilen düşünürlerin (Angermüller, 2017) ön plana çıktığı ulusal sosyal bilim geleneklerinde yapısalcılık hakkındaki prefabrik temsiller dosyası hayli kabarıktır: Toplumu dile indirgemek, tarihsel analizi devre dışı bırakmak, bilimsel düşünceyi gözden düşürmek, yeterince ampirik çalışma yapılmaksızın prematüre genellemelere ulaşmak, bir yöntem değil statükoyu savunan bir ideoloji hatta anti-hümanizm olmak, öznesiz bir idealizm olmak, heterojen kipleri görmezden gelerek sistematik tipolojiler oluşturmak. Kısaca biçimcilik, kuramcılık ve soyutlamacılık. Sosyoloji disiplini açısından bunun anlamı açıktır: Yapısalcılık bireyi öldürmüştür. Toplumu dile, pratiği gramerine hapsedme gafletine düşmüş, toplumsal eylem yollarının katı bir şekilde kurumlaştığı yapısal sistemler inşa etmiştir...

Claude Lévi-Strauss, 1962 yılında, Georges Dumézil’in Presses Universitaires de France (PUF) için hazırladığı “Mythes et religions” (Mitler ve Dinler) serisi için kaleme aldığı eserine *Le totémisme aujourd’hui* (Günümüzde Totemizm) başlığını koymuştu. Bu eserde totemizmin o güne kadar düşünüldüğü gibi ilkel bir din ya da toplumsal bir kurum olmadığını, düşüncenin iki farklılık sistemi (doğa ve kültür) arasında bağlantı kurmasını sağlayan operasyonel bir aracı olduğunu ifade ediyordu. Böylelikle sosyal bilimlerdeki totemik illüzyonu deşifre ediyor, totemizm konusunu güncel bir bakışla ve yapısal analiz yöntemiyle yeniden ele almayı öneriyordu. *Günümüzde Totemizm*’e açık bir referans içeren **“Günümüzde Claude Lévi-Strauss”** özel sayısında biz de Lévi-Strauss illüzyonunu reddediyor, akademik düşüncede retrospektif bir şekilde icat edilen yapısal antropoloji versiyonu ile teorinin bizzat Lévi-Strauss tarafından ortaya konma biçimi arasındaki mesafeyi sorguluyoruz. Amacımız karikatüre dönmüş bir yapısalcılığı hortlatmak, Türkiye’de çeşitli gerekçelerle uzun yıllar görünmez kalan¹⁸ Lévi-Strauss’u anmak, bir gecikmeyi telafi etmek ya da yapısal antropolojiyi tanıtmak değil, önerdiği düşünme biçimlerinin Lévi-Strauss’a bugünkü güncelliğini temin eden unsurlarını ön plana çıkarmak, yapısal antropolojiden itibaren gidebileceğimiz güzergâhları tespit etmek. Lévi-Strauss’un yaklaşımını özetlemek, basitleştirmek değil, kendi ifadesiyle “görece daha az anlaşılır bir karmaşıklığın yerine, daha iyi anlaşabilecek bir başka karmaşıklık koymak” (1962, p. 295).

Son yıllarda Türkçeye çevrilen kitaplarının, hakkında yazılmış makalelerin ve lisansüstü tezlerin sayısındaki artış, Lévi-Strauss’un ülkemizde giderek daha fazla ilgi çektiğini gösteriyor (Tunçbilek, 2024, s. 314-320). Bu ilgiye tanıklık eden ve ev sahipliği yapan, Türkiye’de Lévi-Strauss’a hasredilmiş bu ilk özel sayıda¹⁹ Fransa, Brezilya ve Türkiye’den araştırma-

¹⁸Yapısalcılığa ve Lévi-Strauss’a ilişkin Türkçe literatür taraması Lévi-Strauss’un Türkiye’de farklı şekillerde *görünmez* olduğunu ortaya koymaktadır: Öncelikle *kendi döneminde görünmezdir*, temel eserlerini ortaya koyduğu, yapısalcılığın altın çağını yaşadığı 1960’lı yıllarda Türkiye’de adı bile duyulmamış, kendisine ve kuramsal yaklaşıma canlı bir ilginin başlaması 2010’lu yılları bulmuştur. *Kendi alanında görülmezdir* çünkü hakkında yazılan ya da ondan bahseden yazıların, makalelerin, kitapların ekserisi antropoloji alanı dışında üretilmiştir. Belirli bir tarihe kadar *tekil bir entelektüel olarak görünmezdir*, en genel anlamda yapısalcılık tartışmasının/polemiğinin bir parçasıdır. Yaklaşımı, *kendi teorik bütünlüğü içinde görünmezdir*, geliştirdiği yapısal antropoloji parçalar/fragmanlar halinde, bütün içinde tuttıkları konumdan bağımsız olarak Türk sosyal bilimlerine intikal etmiştir. Claude Lévi-Strauss’un Türkiye’de alımlanma(ma) serencamı için bkz. (Tunçbilek, 2024).

¹⁹Bugüne kadar Türkiye’de Lévi-Strauss’a hasredilmiş bir özel sayı yayımlanmadı. Yalnızca *Cogito* dergisinin “İnsan Giyinin” başlıklı 55. sayısının içinde “Claude Lévi-Strauss 100 Yaşında” başlıklı bir bölüme yer

cıları bir araya getiriyor, antropoloğun kendi metnine, öğrencilerinin ve meslektaşlarının tanıklıklarına ve düşüncesinin farklı alanlardaki uygulama örneklerine yer veriyoruz.

Bununla birlikte Lévi-Strauss düşüncesinin Türkiye’deki sosyal bilimler alanının tamamına uygulanabilecek “sihirli bir reçete” olduğunu iddia etmiyoruz. (“Ne yazık ki – yoksa ‘iyi ki’ mi demek lazım?- her şeye cevabı yoktur antropolojinin” [Lévi-Strauss, 2018, s. 232]). Bir zamanlar bunca dikkat çekmiş ve hâlâ güncel sorunlara cevap veren bir teoriyi -açıklama kapasitesini haiz olduğu sorun alanlarına tatbik edilmek suretiyle- Türk sosyal bilimlerinin kavramsal envanterine eklemek istiyoruz. Dolayısıyla bu oyun kurucu entelektüeli hem büyük bir *ihdimamla* hem de ulusal sosyal bilim gelenekleri arasındaki mesafeyi dikkate alarak, belli bir *ihtiyatla* okumayı öneriyoruz.

Bu sayıda Lévi-Strauss’un 1960 yılında kurmuş olduğu Sosyal Antropoloji Laboratuvarının farklı dönemlerde yöneticiliğini yapmış üç ismi ağırlamanın ayrıcalığını yaşıyoruz: **Claude Lévi-Strauss, Philippe Descola ve Frédéric Keck**.²⁰ Bu üç isim yalnızca bir sürekliliği ve farklılaşmayı değil aynı zamanda Fransız sosyal bilimlerinde üç kuşağı ve onların ilgi alanlarını da temsil ediyor. Lévi-Strauss doğa-kültür ayrımını metodolojik bir araç olarak kullanarak insan zihninin işleyişine etki eden kısıtlamaların evrenselliğini gösteriyor; Descola doğa ve kültür arasında inşa edilen karşıtlığın XVII. yüzyıldan itibaren hegemonikleşmiş Batı’ya özgü natüralist ontolojinin bir ürünü olduğunu göstererek evrenselliğini sorguluyor; Frédéric Keck ise insanlar ve insan olmayanlar arasında virüslerin aracılık ettiği ilişkileri inceliyor.

Lévi-Strauss’un Türkçede ilk defa yayımladığımız “**Mutfak Üçgeni**” makalesi, ilk olarak 1965 yılında *L’Arc* dergisi içinde yayımlanmış, daha sonra bazı bölümleri *Mythologiques* (Mitlerin Mantiğı) serisinin üçüncü cildi *L’origine des manières de table* (Sofra Âdabının Kökeni, 1968) içinde yer almıştır. Lévi-Strauss’un doğa ve kültür ayrımı üzerinde

verildi. Bu bölümde Cathérine Clément, Marcel Hénaff ve Dan Sperber’in Lévi-Strauss hakkındaki yazıları yayımlandı.

²⁰Lévi-Strauss 1960-1982, Philippe Descola 2000-2013 ve Frédéric Keck 2019-2020 yılları arasında Laboratuvarın yöneticiliğini yürütmüştür.

temellenen “çiğ-pişmiş-çürümüş” üçgeni yayımlandığı günden bu yana alanda mutlaka zikredilmesi ya da hesaplaşılması gereken bir referans makale olarak önemini koruyor.

Lévi-Strauss’un önce doktora tez öğrencisi sonrasında Sosyal Antropoloji Laboratuvarında halefi olan Philippe Descola’nın insanlar ve insan olmayanlar arasındaki süreklilik ve süreksizliklerden yola çıkarak önerdiği ontolojik şemalar teorisi hem yapısal antropolojiden besleniyor hem de ona birtakım eleştirileri ihtiva ediyor. Kaynak dilinde ve Türkçe olarak yayımladığımız **“Une parenthèse sur Terre: Entretien avec Philippe Descola”** (“**Yeryüzünde Bir Parantez: Philippe Descola ile Söyleşi**”) başlıklı söyleşimizde Lévi-Strauss’un kişiliğine, meslektaşları ve öğrencileriyle ilişkilerine, düşüncesinin güncelliğine ve bugün neden onu okumaya devam etmemiz gerektiğine dair çok önemli ipuçları buluyoruz. Ayrıca günümüzde yalnızca antropoloji disiplininin değil, sosyal bilimler içindeki “ontolojik dönemeç”in en önemli temsilcilerinden kabul edilen Descola’nın ontolojik yapısalcılığını, Orta Asya Türk toplumları, Gılgamış Destanı ve Göbeklitepe gibi farklı kullanım alanları ve politik çıktıları itibarıyla ele alıyoruz. Söyleşi boyunca ünlü antropolog, insanların hâlâ yeryüzünde var oldukları *bu ilginç parantezde*, insanlar ve insan olmayanlar arasındaki süreklilik ve süreksizlikleri düşünmenin alternatif yollarını gösteriyor.

Claude Lévi-Strauss 1962 yılında “İnsan bilimlerinin nihai amacı insanı kurtarmak değil ‘eritmektir’” (s. 294) yazdığında bu, “kendi *cogitosunun* tutsağı olmuş” Sartre’ın fenomenolojik varoluşçuluğuna cepheden bir saldırıydı. Bu cümle bugün farklı anlamlar kazanıyor: Sosyolojik analiz insanı, dünyanın gerçek öznesi ve sahibi olarak ele alırken yeni bir meydan okumayla karşı karşıya kalıyor: “Ya hümanizmanın tükenmiş bir biçimiyle birlikte ortadan kaybolmak ya da alanını ve araçlarını yeniden gözden geçirmek, nesne olarak *antropos*’tan (insan) çok ötesini ele almak, kendisine bağlı olan ve günümüzde bir çevre işlevine indirgenmiş olan bütün var olanların kolektifliğiyle ilgilenmek” (Descola, 2013, s. 5).

Frédéric Keck **“Preparing the cities for future pandemics. A Lévi-Straussian analysis of the H5N1 avian influenza in Hong Kong, Istanbul and New York in 2005”** başlıklı makalesinde, yapısal karşılaştırma yönteminin temel ilkesinden hareket ediyor, karşı

karşıya olduğumuz epidemilerin, pandemilerin, yangınların ya da küresel ısınmanın kökeninin “doğal kaynaklı” mı yoksa “antropojenik” mi olduğunu tartışmak yerine onların yorumlanma ve yönetilme biçimleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirlemeye yöneliyor. Lévi-Strauss’un *Yaban Düşünce*’de önerdiği teorik araçları kullanan makale, insanlarla kuşlar (yabani ve evcil) arasındaki ilişkilerin, 2005 yılında H5N1 virüsünün sebep olduğu, “kuş gribi” olarak bilinen pandeminin Hong Kong, İstanbul ve New York’ta uygulanan iktidar tekniklerini nasıl birbirinden farklılaştırdığını karşılaştırıyor. Böylesi bir analiz, modern dünyada yaban düşüncenin hâlâ işler durumda olduğunu göstermekle kalmıyor aynı zamanda pandemilerle mücadelede ön cephede yer alması beklenen şehirlerin gelecek çevresel tehditler karşısındaki muhtemel manevra alanlarını Descola’nın önerdiği doğa antropolojisinin bakış açısından yorumluyor.

Lévi-Strauss’un 1971 yılında UNESCO bünyesinde yaptığı “İrk ve Kültür” başlıklı konuşma büyük bir skandala yol açmıştı. Herkes kendisinden 1952’de “İrk ve Tarih” konuşmasındaki gibi ırkçılığı lanetleyen ve kültürel tezahürlerin çeşitliliğini olumlayan bir konuşma beklerken Lévi-Strauss, genetik unsurların yeniden analize dahil edilmesini savunuyor, sicili kabarık fiziksel antropolojinin ruhunu geri çağırıyordu:

(...) ırkçı ideolojinin eski iblislerinden bir kez kurtulunca, ya da en azından bu ideolojinin herhangi bir bilimsel temel iddiasında bulunamayacağı kanıtlandıktan sonra, genetik uzmanları ile etnolog arasında, biyolojik ve kültürel olguların ellerindeki oyun kartlarının birbirlerini nasıl ve ne şekilde anlaşılır kıldıkları hakkında ve kalıntılara hiçbir zaman erişemeyeceğimiz ırksal farklılıkların ilk kökenlerine ulaşma savını artık terk edip şimdiki zamandan yola çıkarak geleceğe bağlanabilecek ve oradaki taslak görüntüleri ayırt etmemizi sağlayabilecek bir geçmiş hakkında bizi bilgilendirebilecek ortak araştırmalar temelinde olumlu bir işbirliğinin önü açılmaktadır (1995, s. 87).

Gözde Geçimli’nin “Yeni Evrimsel Sosyoloji Perspektifinden Lévi-Strauss’a Bakmak: Doğa-Kültür İkiliği” makalesi, Lévi-Strauss’un 1970’li yıllarda infiale yol açan ferasetinin ve öngörüsünün 2000’li yılların başında ortaya çıkan yeni evrimsel sosyoloji bağlamında nasıl

karşılık bulduğunu gösteriyor. Biyoloji ve sosyoloji arasında yeni bir sentez çabası olarak yeni evrimsel sosyoloji yaklaşımı, Lévi-Strauss’un dünyanın birbirinden izole iki fenomen grubuna bölünemeyeceği, doğa ve kültür ayrımının ontolojik değil yalnızca metodolojik bir anlam taşıdığı teziyle paralel bir düzlemde hareket ediyor. Geçimli, yapısal antropolojinin ve yeni-evrimsel sosyolojinin metodolojik kesişim noktalarına odaklanarak, günümüzde sosyoloji yapma biçimleri üzerine yeni bir teorik tartışma başlatıyor.

Claude Lévi-Strauss’un 1935-1939 yılları arasında São Paulo Üniversitesinde sosyolog olarak görev yaptığı, Kaduevolar, Bororolar, Nambikwaralar ve Tupi-Kawahibler arasında saha araştırması yürüttüğü Brezilya yılları kariyerinde geri dönüşsüz bir anı imler. Bu özel sayıda Brezilya’dan iki önemli araştırmacıyı ağırlıyoruz: **Sylvia Caiuby Novaes** ve **Jeferson Carvalho da Silva**.

Lévi-Strauss Brezilya’da yaklaşık üç bin fotoğraf çekti. Bu fotoğrafların bir kısmı *Saudades do Brasil* (1994), *Saudades de São Paulo* (1996) seçkileri içinde yayımlandı. Ne var ki sanatçı bir aileden gelen, mitleri müzikal biçimler aracılığıyla çözümleyen ve son eseri *Bakmak, Dinlemek, Okumak*’ta figüratif sanatlara karşı olan ilgisini açıkça gösteren Lévi-Strauss, söz konusu fotoğraf olduğunda kayıtsız hatta küçümser bir tavır takınır. Sylvia Novaes, “**Lévi-Strauss: Reason and Sensibility**” makalesinde Lévi-Strauss’un fotoğrafa gösterdiği bu kayıtsızlığı onun sanatı ve sanatçıyı değerlendirme biçimiyle açıklıyor. Lévi-Strauss’un “nefret ettiği” gezi yazarlığıyla fotoğrafı nasıl aynı kefeye koyduğunu ve etnografyayla zıtlastırdığını gösteriyor. Novaes ayrıca “kendisine rağmen usta bir fotoğrafçı” olan Lévi-Strauss’un São Paulo kentinde ve Brezilya yerlileri arasında çektiği fotoğrafları farklı açılardan değerlendiriyor.

Lévi-Strauss’un kentlere ilgisi, “her saat başı ortalama bir evin inşa edildiği” (2006, s. 99) 1930’lu yıllar São Paulo’suna dayanıyor. Jeferson Carvalho da Silva “**The cities of Lévi-Strauss**” makalesinde Lévi-Strauss’un kentlere ve kentsel olgulara ilişkin unutulmuş ya da çeşitli sebeplerle “unutturulan” çalışmalarını sistematik bir şekilde gözden geçirerek Lévi-Strauss’u “kentlerin antropoloğu” olarak takdim etmenin imkânını sorguluyor. Ayrıca Lévi-Strauss’un morfolojik analizlerinin ve ekolojik eleştirilerinin potansiyelinden ilham

alan ve şehirleri insan zihninin laboratuvarları olarak kabul eden yepyeni bir çalışma programının temel taşlarını döşüyor. Yazarın kendi çizimleriyle arşiv belgelerine yer verdiği bu yazı, Lévi-Strauss’un entelektüel etki alanını genişletiyor ve onun kentsel yaşam üzerine düşüncelerinin, kentsel alandaki güncel sorunları ele almak için değerli araçlar sunabileceğini gösteriyor.

Bu sayıda Lévi-Strauss’un bilim anlayışını ele alan ve farklı açılardan birbirini tamamlayan iki makale yer alıyor: **Yaşar Faruk Kanber’in “Lévi-Strauss’ta Epistemolojik Genişleme: Bilimsellik Kesinlik ve Yaban Düşüncenin Savunusu Yan Yana Gelebilir Mi?”** ve **Zübeyde Demircioğlu’nun “Matematik ve Sosyal Bilimler: Lévi-Strauss’un Yapısalcılığından Hesaplamalı Sosyal Bilimlere”** makaleleri.

Kariyeri boyunca Lévi-Strauss birbirine taban tabana zıt iki eleştiriye maruz kaldı: Bir yandan *Les Structures élémentaires de la parenté*’den (*Akrabalığın Temel Yapıları*, 1949) itibaren kullandığı tablolar ve şemalarda, mitin kanonik formülünde, kurduğu merkezi “laboratuvar” olarak adlandırmasında emareleri görülen “bilimcilik” diğer yanda yaban düşünceye itibarını iade etme çabasında görünür olan “bilimsel bilim karşıtlığı”. Yaşar Faruk Kanber’in makalesi, bir yandan insan tecrübelerini matematiksel modellere indirgemekle diğer yandan yaban düşüncenin tıpkı modern düşünce gibi tutarlılıktan ve mantıktan yoksun olmayan bir dünya görüşü olduğunu göstererek bilimin itibarını zedelemekle suçlanan Lévi-Strauss’un bilim anlayışındaki tutarlılığı göstermeyi amaçlıyor. Lévi-Strauss’a yönelen tüm bu eleştirilerin muhasebesini yapan Kanber, bu paradoksun Lévi-Strauss düşüncesindeki bir tenakuzdan değil, Lévi-Strauss’un bilimin uzun zaman boyunca ikincil gördüğü duyumsanabilir olanı anlaşılabilir olanla yeniden birleştirerek bilimin sınırlarını geliştirme çabasından kaynaklandığını gösteriyor.

Zübeyde Demircioğlu ise Lévi-Strauss’un toplumsal yapıların incelenmesinde model matematiğini esas alan niteliksel ve örüntü temelli analiziyle çağdaş hesaplamalı sosyal bilimler arasında kuramsal bir süreklilik kurulabileceğini gösteriyor ve hatta günümüzde hesaplamalı sosyal bilimlere yöneltilen teorik derinlikten uzaklaşma, bağlamsızlaşma ve yüzeysel analiz eleştirilerinin, Lévi-Strauss’un teorik bağlamı ve kültürel yorumlamayı

merkeze alan örüntü analizleriyle yeniden ele alınabileceğini öne sürüyor. Her iki makale de cari bilim anlayışını ve yöntemlerini yeniden gözden geçirmek ve muhakeme etmek konusunda Lévi-Strauss’tan öğreneceklerimiz olduğunu ortaya koyuyor.

Lévi-Strauss *Mythologiques* serisinin dört cildinde toplam sekiz yüz on üç miti ve bunların bine yakın versiyonunu inceledi. Ardından “küçük” *Mythologiques* olarak telakki edilen üç eser daha yayımladı.²¹ Lévi-Strauss’un mit araştırmalarına getirdiği en büyük yenilik, başlangıç miti arayışını bir kenara bırakması ve bir mitin versiyonları arasından seçim yapılamayacağını, hangisinin daha doğru olduğuna karar verilemeyeceğini, mitin bütün versiyonlarından mürekkep olduğunu göstermesiydi. **Enes Taşdelen “Louise Glück’s A Myth of Innocence and the Myth of Persephone: A Structuralist Analysis through Lévi-Strauss”** makalesinde 2020 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi ABD’li şair Louise Glück’ün “A Myth of Innocence” şiirini Persephone mitinin yeni bir versiyonu olarak ele alıyor; birbiriyle karşıtlık ilişkileri kuran dönüşüm grubu unsurlarının ortaya konması, mitemlerin kullanımı ve aracılık unsurlarının rolü gibi yapısalcı metodolojinin temel araçlarını kullanarak analiz ediyor. Lévi-Strauss yöntemini sadece bir defa edebiyat alanında uygulamış, Roman Jakobson’la (1896-1982) birlikte Baudelaire’in “Les Chats” şiirini incelemişlerdi.²² Taşdelen yapısalcı teorinin modern şiir metinlerine uygulanabilirliğini bir kez daha göstererek ve çağdaş edebiyatın yeni ifade amaçları için klasik mitik yapıları nasıl kullandığını, dönüştürdüğünü ve simüle ettiğini ortaya koyarak mit eleştirisine ve çağdaş şiir çalışmalarına katkıda bulunuyor.

Lévi-Strauss’u vitrine kaldırmanın vakti gelmedi. Tüm bu makaleler, Lévi-Strauss düşüncesinin potansiyelini, çokyönlülüğünü, farklı uygulama alanlarını ve güncelliğini bir kez daha ortaya koyuyor. **İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi’nin “Günümüzde Claude Lévi-Strauss” Özel Sayısı** ünlü antropoloğun entelektüel yaratıcılığını ve bıraktığı mirasın zaman ve mekânda sahip olduğu kıymetiharbiyeyi yeniden düşünmek için çok önemli

²¹ *Le Cru et le cuit* (Çiğ ve Pişmiş, 1964), *Du Miel aux cendres* (Baldan Küllere, 1966), *L’Origine des manières de table* (Sofra Adabının Kökeni, 1968) ve *L’Homme nu* (Çıplak İnsan, 1971). *Küçük Mitolojikler* olarak anılan *La voie des masques* (Maskelerin Yolu, 1975), *La Potière jalouse* (Kıskanç Çömlekçi, 1985) ve *Histoire de Lynx* (Vaşağın Öyküsü, 1991).

²² Lévi-Strauss, C.; Jakobson, R. (1962), “Les Chats de Charles Baudelaire”, *L’Homme*, c. II, no.1.

bir fırsat. O halde Lévi-Strauss’un bir zamanlar totemizm konusunda yazdıklarını²³ biz de bugün onun hakkında zikredebiliriz:

“[Lévi-Strauss], anlaşılmaya müsaittir ve karşılık geldiği ihtiyaçlar ve bunları karşılama şekilleri, öncelikle entelektüel niteliklidir. Bu anlamda, [Lévi-Strauss’ta] arkaik veya uzak olan bir şey yoktur. İmgesi tasarlanmıştır, teslim alınmamıştır.”

Bu sayımızda ayrıca dosya dışı makalelere de yer veriyoruz. **Kenan Arslan ve Yiğitcan Çelik’in “Evsizliğe Karşı Bir Ayaklanma’ Olarak Gecekondu ya da Gecekonduya Evsizlikten Bakmak: Hasan İzzettin Dinamo’nun *Koyun Baba* Romanı Örneği** makalesi *Koyun Baba* romanı üzerinden kent yoksulluğu ve konut sorunu kesişiminde ortaya çıkan gecekondu inşa sürecinin barındırdığı çözümleri ve “geçici geniş aile” gibi olguları; evsizliğin farklı görünümelerini tarif etmek için kullanılan “gizli evsizlik” ve “evsizlikten kurtulma”nın yanı sıra “konut dışlanması”nı ifade eden “güvensiz konut” ve “yetersiz/elverişsiz konut” gibi kavramlarla ilişkilendirerek ele alıyor. **Abdullah Enes Özel’in “Bentham’s Calculus: Economy of Coercion and Mechanisms of Security”** makalesi İngiliz filozof ve hukukçu Jeremy Bentham’ın iktidar müdahalelerine getirdiği hesaplayıcı yaklaşım üzerinden liberalizm ve zor arasındaki kökensel ve içsel ilişkiyi irdeliyor. **Ali İhsan Balcı, Levent Şahin ve Ersin Eraslan** imzalı **“Mobil Değersizleştirme Konusunun Akademik Üretimdeki Yeri: Bibliyometrik Bir Analiz”** makalesi, mobil cihazların kullanımı nedeniyle başkalarını görmezden gelme olarak tanımlanan “mobil değersizleştirme” (*phubbing*) kavramı üzerine bir literatür değerlendirmesi yaparak, giderek yaygınlaşan bu davranış biçimi ile ilgili toplumsal farkındalığın artırılmasına yönelik yeni araştırmaların önemini vurguluyor. **Merve Gerçek’in “Young Women’s Transition to the Workforce: The Influence of Career Decidedness on Happiness and the Mediating Role of Self-Esteem”** çalışması 320 kişilik bir örneklemle

²³“Totemizm anlaşılmaya müsaittir ve karşılık geldiği ihtiyaçlar ve bunları karşılama şekilleri, öncelikle entelektüel niteliklidir. Bu anlamda, totemizmde arkaik veya uzak olan bir şey yoktur. İmgesi tasarlanmıştır, teslim alınmamıştır.” (Lévi-Strauss, 2018, s. 140).

gerçekleştirilen saha araştırmasından hareketle 19-26 yaş arası kadınların kariyer kararlılık düzeyleri ile öznel mutluluk seviyeleri arasındaki ilişkiyi inceliyor. **Alptekin Keskin’in “Digital Atatürk, Collective Memory, and Political Longing: A Sociological Analysis of AI-Generated Representation of Atatürk on YouTube”** makalesi ise yapay zekâ tarafından oluşturulan Mustafa Kemal Atatürk simülasyonunun kullanıcılar üzerindeki sosyopolitik ve duygusal etkilerini, kolektif hafıza (Halbwachs), gerçekliğin sosyal inşası (Berger ve Luckmann), dijital nostalji (Niemeyer ve Keightley) ve algoritmik güç (Beer) teorileri bağlamında değerlendiriyor.

İstanbul Sosyoloji Dergisi’nin “Dijital Ekonomide Öznellikler” temalı Aralık 2025 sayısında görüşmek dileğiyle...

Şeyda Sevde Tunçbilek

İstanbul, Haziran 2025

Author Details

Şeyda Sevde Tunçbilek (Guest Editor)

¹ İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

✉ sevdetuncbilek@istanbul.edu.tr

References

- Angermüller, J. (2017). *Neden Fransa’da Postyapısalcılık Yok?* (Ö. Karlık, Çev.). Heretik Yayınları.
- Bourdieu, P. (2016). *Akademik Aklın Eleştirisi: Pascalca Düşünme Çabaları* (2. b.). (P. B. Yalım, Çev.) Metis Yayınları.
- (2021). *Homo Academicus* (N. Ökten, çev.) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Carneiro da Cunha, M. (2008). “Lévi-Strauss Aujourd’hui”, *Journal de la Société des Américanistes*, 94-2, pp. 39-44.
- Cogito (2008), *İnsan Giyinir*. Odak: Claude Lévi-Strauss 100 Yaşında, Sayı: 55.
- Collectif (2014). *Cahier Lévi-Strauss*. Paris: Éditions L’Herne.
- Descola, P. (éd.) (2012). *Claude Lévi-Strauss, un parcours dans le siècle. Travaux du Collège de France*. Odile Jacob.
- Descola, P. (2013). *Doğa ve Kültürün Ötesinde*. (İ. Yergüz, Çev.) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Désveaux, E. (dir.) (2025). *Aux Sources de Tristes tropiques: Les carnets de terrain de Claude et Dina Lévi-Strauss (1935-1939)*. Paris: Éditions EHESS.
- Douville, O. (2025). *Lévi-Strauss à la plage : Un anthropologue dans un transat*. Dunot.
- Godelier, M. (2013). *Lévi-Strauss*. Paris: Éditions du Seuil.

- Guenancia, P. ; Sylvestre, J.P. (éd) (2012). *Claude Lévi-Strauss et ses contemporaines*. Paris : Presses Universitaires de France.
- Henaff, M. (2017). *Claude Lévi-Strauss, le passeur de sens*, Tempus Perrin.
- Kauppert, M. (2015). *Claude Lévi-Strauss*. UVK Verlagsgesellschaft mbH.
- Keck, F. ; Debaene, V. (2009). *Claude Lévi-Strauss: l'homme au regard éloigné*. Paris : Gallimard.
- Keck, F. (2011). *Claude Lévi-Strauss, une introduction*. Pocket.
- Lévi-Strauss, C. (1962). *La Pensée sauvage*. Plon.
- Lévi-Strauss, C.; Jakobson, R. (1962), “Les Chats de Charles Baudelaire”, *L'Homme*, c. II, no.1.
- Lévi-Strauss, C. (1963). *Totemism*. Beacon Press.
- Lévi-Strauss, C. (1995). *İrk, Tarih ve Kültür* (H. Bayrı, R. Erdem, A. Oyacıoğlu, I. Ergüden). Metis Yayınları.
- Lévi-Strauss, C. (2014). *Modern Dünyanın Sorunları Karşısında Antropoloji* (2. b.) (A. Terzi, çev.). Metis Yayınları.
- Lévi-Strauss, C. (2015). *Chers Tous Deux - Lettres à ses parents 1931-1942*, Édité et préfacé par Monique Lévi-Strauss. Éditions du Seuil.
- Lévi-Strauss, C. (2017). *Montaigne'den Montaigne'e. Devrimci Bir Bilim: Etnografya* (A. Er, Çev.). Sel Yayıncılık.
- Lévi-Strauss, C. (2018). *Aydın Öteki Yüzü - Japonya Üzerine Yazılar* (B. Tut, çev.), Everest Yayınları.
- Lévi-Strauss, C. (2018). *Günümüzde Totemizm* (Akbaş, K., Çev.). Nora Kitap.
- Lévi-Strauss, C. (2018). *Uzaktan Yakından. Söyleşi: Didier Eribon* (H. Bayrı, Çev.). Metis Yayınları.
- Lévi-Strauss, C.; Jakobson, R. (2018). *Correspondance (1942-1982)*, Édité par Emmanuelle Loyer, Éditions du Seuil.
- Lévi-Strauss, C. (2021). *L'abécédaire de Claude Lévi-Strauss*, Textes choisis par Monique Lévi-Strauss et Emmanuelle Loyer, Éditions de l'Observatoire/Humensis.
- Lévi-Strauss, C. (2021). *Yapısal Antropoloji Sıfır* (N. Bingöl, çev.). İstanbul: Ketebe Yayınları.
- Lévi-Strauss, C. (2024). *Les plus vastes horizons du monde* (Samuel Titan; Carlos Augusto Calil, éd.). Paris: Éditions Chandeigne & Lima.
- Lévi-Strauss, M. (2025). *J'ai choisi la vie. Entretiens avec Marc Lambron*. Plon.
- Loyer, E. (2015). *Lévi-Strauss*. Flammarion.
- Maalouf, A. (2017). *Fransız Akademisi'ne Kabul Konuşması* (O. Türkay, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.
- Maniglier, P. (2006). *La Vie énigmatique des signes*. Éditions Léo Scheer.
- Monod, J.C. (2022). “Tous Indiens désormais - La politique à retardement de Claude Lévi-Strauss”, *Esprit*, 4, p. 133-137.
- Monod, J.C. (dir.) (2022). *Dictionnaire Lévi-Strauss*. Bouquins éditions.
- Pajon, A. (2011). *Lévi-Strauss politique : de la SFIO à l'UNESCO*. Éditions Privat.
- Picq, P. (2015). *De Darwin à Lévi-Strauss : L'homme et la diversité en danger*. Odile Jakob.
- Salmon, G. (2013). *Les structures de l'esprit : Lévi-Strauss et les mythes*. Presses Universitaires de France.
- Tunçbilek, Ş. S. (2024.). *Fikirlerin Uluslararası Dolaşımına İlişkin Asimetrikler: Lévi-Strauss ve Yapısal Antropolojinin Brezilya ve Türkiye'de Alınlanma(ma)sı* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Wheeler, K. (2017). *An Analysis of Claude Lévi-Strauss's Structural Anthropology*, Routledge.
- Wilcken, P. (2021). *Claude Lévi-Strauss. Laboratuvarında Bir Yaşam* (A. Atakay, Çev.). Alfa Yayınları.
- Wiseman, B. (2007). *Lévi-Strauss, Anthropology and Aesthetics*. Cambridge University Press.
- Wiseman, B. (ed.) (2009). *The Cambridge Companion to Lévi-Strauss*. Cambridge University Press.
- Wiseman, B.; Groves, J. (2015). *Introducing Lévi-Strauss: A Graphic Guide*. Icon Books.
- D'Onofrio, S. (2018). *Lévi-Strauss face à la catastrophe : Rien n'est joué, nous pouvons tout reprendre*. Mimesis.
- Lucchelli, J. P. (2022). *Ce que Lacan doit à Lévi-Strauss*. PU RENNES.
- Cahiers d'anthropologie sociale (2022). *Claude Lévi-Strauss. Penser le monde autrement*. Éditions L'Herne.

